

Finansreglement for Nord-Fron kommune

Vedtatt av kommunestyret 13.12.16, KS-sak 131/16.

Innholdsfortegnelse

1.	Hensikt med reglementet.....	3
2.	Hjemmel og gyldighet.....	3
3.	Forvaltning og forvaltningstyper.....	3
4.	Formålet med kommunens finansforvaltning	3
5.	Risikoprofil og risiko	3
6.	Generelle rammer og begrensninger	4
7.	Avkastningsreferanser / referanseindekser.....	5
8.	Bufferfond.....	5
9.	Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.....	6
9.1	Formål	6
9.2	Avkastningsmål.....	6
9.3	Plasseringer, rammer og begrensninger.....	6
10.	Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler	7
10.1	Vedtak om opptak av nye lån	7
10.2	Låneinstrumenter	7
10.3	Tidspunkt for låneopptak.....	7
10.4	Konkurrerende tilbud	7
10.5	Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter	7
10.6	Størrelse på låneopptak – spredning av låneopptak	7
11.	Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva	8
11.1	Formål og definisjon	8
11.2	Avkastningsmål	8
11.3	Plasseringer, rammer og begrensninger	8
12.	Etiske retningslinjer	9
13.	Rapportering.....	9
14.	Kvalitetssikring og kontroll	9

Ord som er merket med * i reglementet er forklart nærmere i vedlegg 1.

1. Hensikt med reglementet

Reglementet skal gi rammer og retningslinjer for kommunens finansforvaltning. Reglementet utgjør en samlet oversikt over de rammer og begrensninger som gjelder, og underliggende fullmakter/instrukser/rutiner skal hjemles i reglementet. Reglementet definerer de avkastnings- og risikonivå som er akseptable for plassering og forvaltning av likvide midler og midler beregnet for driftsformål, opptak av lån/gjeldsforvaltning og plassering og forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.

2. Hjemmel og gyldighet

Reglementet er utarbeidet på bakgrunn av:

- Lov av 25. september 1992 nr. 107 om kommuner og fylkeskommuner § 52.
- Forskrift om kommuner og fylkeskommuners finansforvaltning av 9. juni 2009.

Reglementet erstatter det som vart vedtatt i KS 21.02.12 og endring i KS 11/14. Finansreglementet skal vedtas minst en gang i hver kommunestyreperiode.

3. Forvaltning og forvaltningstyper

I samsvar med bestemmelsene i forskriften om kommuners og fylkeskommuners finansforvaltning skal reglementet omfatte forvaltningen av alle kommunens finansielle aktiva (plasseringer) og passiva (rentebærende gjeld). Gjennom dette finansreglementet er det vedtatt målsettinger, strategier og rammer for:

- Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål.
- Forvaltning av kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansieringsavtaler.
- Plassering og forvaltning av kommunens langsiktige finansielle aktiva.

4. Formålet med kommunens finansforvaltning

Finansforvaltningen har som overordnet formål å sikre en *rimelig avkastning samt stabile og lave netto finansieringskostnader* for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

Dette søkes oppnådd gjennom følgende delmål:

- Kommunen skal til en hver tid ha likviditet (inkludert trekkrettigheter) til å dekke løpende forpliktelser.
- Plassert overskuddslikviditet skal over tid gi en god og konkurransedyktig avkastning innenfor definerte krav til likviditet og risiko, hensyntatt tidsperspektiv på plasseringene.
- Lånte midler skal over tid gi lavest mulig totalkostnad innenfor definerte krav til refinansieringsrisiko og renterisiko, hensyntatt behov for forutsigbarhet i lånekostnader.
- Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva skal gi en god langsiktig avkastning til akseptabel risiko som over tid skal bidra til å gi kommunens innbyggere et best mulig tjenestetilbud.

5. Risikoprofil og risiko

Kommunen påtar seg finansiell risiko ved plasseringer og lån av midler. Kommunen skal ha en lav til moderat risikoprofil med fokus på å ha begrenset eksponering mot

svingninger i finansmarkedene.

Nedenfor er det satt opp ulike typer for risiko:

Kredittrisiko: Risiko for at kommunen ikke får tilbakebetalt sitt tilgodehavende ved forfall.

Markedsrisiko: Risiko for tap som følge av endringer i priser og kurssvingninger i de markedene kommunen er eksponert i.

Likviditetsrisiko: Risiko for at kommunen ikke får tilbakebetalt sitt tilgodehavende til rett pris i løpet av en avgrenset tidsperiode.

Finansieringsrisiko: Risiko for ikke å kunne finansiere sine lånebehov.

Renterisiko: Risiko for endringer av verdien på plasseringer i rentebærende verdipapir og lån som følge av renteendringer.

Valutarisiko: Risiko for endringer av verdien på plasseringer og lån som følge av endring i valutakurser.

Systematisk risiko i aksjemarkedet (generell markedsrisiko): Systematisk risiko er forbundet med risikoen for at det aktuelle aksjemarkedet vil stige eller falle – både på kort og lang sikt.

Usystematisk risiko i aksjemarkedet (selskapsrisiko): Usystematisk risiko er forbundet med risikoen for at verdien av det aktuelle investeringsobjekt (selskap) en investerer i vil stige eller falle – både på kort og lang sikt.

Administrativ / operasjonell risiko: Risiko for at man internt (eller hos motpart i transaksjoner) ikke har tiltrekkelig kompetanse, bemanning, systemer, rutiner samt ressurser generelt til å implementere strategien for finansforvaltning/faren for at noe går galt.

6. Generelle rammer og begrensninger

- Kommunestyret skal selv gjennom fastsettelse av dette finansreglement, ta stilling til hva som er tilfredsstillende avkastning og vesentlig finansiell risiko, jfr. kommunelovens §52.
- Reglementet skal baseres på kommunens egen kunnskap om finansielle markeder og instrumenter.
- Kommunestyret skal ta stilling til prinsipielle spørsmål om finansforvaltningen, herunder hva som regnes som langsiktige finansielle aktiva. Administrasjonssjefen har en selvstendig plikt til å utrede og legge frem saker for kommunestyret som anses som prinsipielle.
- Administrasjonssjefen skal fortløpende vurdere egnetheten av reglementets forskjellige rammer og begrensninger, og om disse på en klar og tydelig måte sikrer at kapitalforvaltningen utøves forsvarlig i forhold til de risikoer kommunen er eksponert for. Ved vesentlige endringer i rammebetingelsene, skal administrasjonen snarest legge frem forslag til endringer i reglementet for kommunestyret.
- Administrasjonssjefen har fullmakt til å inngå alle typer avtaler i overensstemmelse med dette reglementet.
- Administrasjonssjefen skal med hjemmel i dette finansreglement utarbeide nødvendige fullmakter/instrukser/rutiner for de enkelte forvaltningsformer.
- Kommunen kan i sin finansforvaltning benytte seg av andre finansielle instrumenter, såkalte avledede instrumenter/derivater (SWAP/FRA*). Slike instrumenter skal være konkret angitt under de enkelte forvaltningsformer og må

benyttes innenfor risikorammene for underliggende aktiva eller gjeld og skal inngå ved beregning av finansiell risiko.

- Finansielle instrumenter og/eller produkter som ikke er eksplisitt tillatt brukt gjennom dette reglementet, kan ikke benyttes i kommunens finansforvaltning.

Konkrete rammer for forvaltning av henholdsvis kommunens midler til driftsformål (inkl. ledig likviditet), gjeldsporteføljen og langsiktige aktiva omtales i fortsettelsen hver for seg.

7. Avkastningsreferanser / referanseindekser

Avkastningen på kommunens portefølje bør måles opp i mot en referanseindeks. Kommunens portefølje utvikler seg i forhold til en tenkt portefølje med utgangspunkt i normen for plasseringsalternativer. Som grunnlag for denne måleindikatoren kan følgende offentlig noterte avkastningsreferanser benyttes:

Avkastningsreferanser	Indeks	Kommentar
Pengemarked	ST1X	Statsobligasjonsindeks med varighet/durasjon* lik 3 mnd
Obligasjoner	ST4X	Statsobligasjonsindeks med varighet/durasjon* lik 3 år
Norske aksjer	OSEBX	Oslo Børs' hovedindeks
Utenlandske aksjer	MSCI World	Morgan og Stanleys verdensindeks

De indeksene som velges ut settes sammen til en referanseindeks som plasseringsporteføljene måles mot.

Det vil også være naturlig å måle deler av renteporteføljen opp i mot 1 mnd og 3 mnd NIBOR-rente. Administrasjonen kan også vurdere å bruke andre indekser å måle mot.

8. Bufferfond

Kommunen har følgende bufferfond som brukes i forbindelse med finansforvaltninga:

- Bufferfond finansplasseringer
- Rentefond

Bufferfond finansplasseringer:

I følge forskrift om "årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner § 8", skal markedsbaserte finansielle omløpsmidler vurderes til virkelig verdi. Dette medfører at urealisert gevinst / tap i verdipapirporteføljen skal inntektsføres / utgiftsføres i kommunens resultatregnskap. For å unngå store resultatsvingninger er det opprettet et driftsfond fra år 2002, der urealiserte gevinster siste år kan avsettes og urealiserte tap siste år dekkes (gitt at det er "penger" på fondet). Det er kommunestyret som må vedta bruk / avsetning for fondet.

Rentefond:

Kommunen har opprettet et rentefond fra år 2004 der mindre renteutgifter i løpet av regnskapsåret enn budsjettert på kommunens låneportefølje kan avsettes. På lik linje kan det brukes midler av fondet dersom renteutgiftene blir høyere enn budsjettert. Det er kommunestyret som må vedta bruk / avsetning for fondet.

9. Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

9.1 Formål

Formålet med forvaltningen er å sikre en best mulig risikojustert avkastning på kommunens likviditetsportefølje beregnet for driftsformål. Dette er midler som i stor grad må være tilgjengelige for den daglige driften av kommunens virksomhet. Det skal derfor legges vekt på at midlene forvaltes med sikte på lav finansiell risiko og høy likviditet.

9.2 Avkastningsmål

Denne porteføljen skal måles opp i mot 1 mnd / 3 mnd NIBOR rente eller ST1X. Målsettingen er å oppnå en rente som over tid er høyere enn disse.

9.3 Plasseringer, rammer og begrensninger

Midler kan plasseres i bankinnskudd eller pengemarkedsfond med kort løpetid. Alle plasseringer skal gjøres i norske kroner (NOK). For plasseringer gjelder følgende rammer:

Aktivaklasse	Strategisk		
	Maks.	Min.	Norm
Bankinnskudd	100%	70%	100%
Pengemarkedsfond	30%	0%	0%

Bankinnskudd

- Bankinnskudd skal ikke gjøres i banker med forvaltningskapital mindre enn 1 mrd kroner. Maksimal plassering er 100 mill. kr. Dette gjelder ikke kommunens hovedbankforbindelser.
- Tidsbinding kan ikke avtales for en periode på mer enn 6 måneder og tidsinnskuddet kan ikke være mer enn 50 mill. kr.

Andeler i pengemarkedsfond

- Midler kan kun plasseres i fond forvaltet av selskap med bred verdipapirforvaltning og som inngår som en del av anerkjent institusjon/finanskonsern.
- Det skal i hovedsak benyttes fond som har en kredittvekt på inntil 20% (20% BIS-vekt). Dette betyr at fondet kun kan eie rentepapir utstedt, eller garantert av Den norske Stat, statsforetak, kommuner, fylkeskom., bank- og finanssektoren.
- Kommunens maksimale plassering i ett enkelt rentefond kan være inntil 10% av fondets samla portefølje og det kan ikke plasseres mer enn 50 mill.kr. i ett fond.
- Det skal ikke være begrensninger på uttaksretten i fondet, og midlene skal alltid være tilgjengelige for uttak på maksimalt 3 dager.

Renterisiko

Gjennomsnittlig løpetid for denne porteføljen skal være maksimalt 3 måneder. Maksimal løpetid for enkeltplasseringer er 12 måneder.

Likviditets- og kredittrisiko

Ved plassering av likvide midler skal utsteders soliditet og plasseringslikviditet bli vektlagt foran avkastning. Det er ikke anledning å investere i strukturerte (sammensatte) renteprodukter eller i verdipapirer med høy risiko.

10. Forvaltning av gjeldsporteføljen og øvrige finansieringsavtaler

10.1 Vedtak om opptak av nye lån

Kommunestyret fatter vedtak om opptak av nye lån i budsjettåret. Slik vedtak skal som minimum angi lånebeløp og nedbetalingstid.

Med utgangspunkt i kommunestyrets vedtak har administrasjonssjefen fullmakt til å gjennomføre låneopptak, herunder godkjenne lånevilkårene, og for øvrig forvalte kommunale innlån etter de retningslinjer som framgår av dette reglementet, og i tråd med bestemmelsene i Kommunelovens §50 om låneopptak.

Administrasjonssjefens fullmakt innebærer også fullmakt til opptak av nye lån til refinansiering av eksisterende gjeld. Kommunens gjeldsbrev skal undertegnes av ordfører.

10.2 Låneinstrumenter

Det kan kun tas opp lån i norske kroner. Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner (inkl. livselskaper). Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet. Lån kan tas opp som serielån/annuitetslån og lån uten avdrag (bulletlån). Finansiering kan også skje gjennom finansiell leasing.

10.3 Tidspunkt for låneopptak

Låneopptakene skal vurderes opp mot likviditetsbehov, vedtatt investeringsbudsjett, forventninger om fremtidig renteutvikling og generelle markedsforhold.

10.4 Konkurrerende tilbud

Låneopptak skal søkes gjennomført til markedets gunstigste betingelser. Det skal ligge til grunn en rammeavtale med aktuelle lånegivere, og gjennomføres en minikonkurranse ved konkret opptak av lån.

Det gjøres unntak fra denne reglen for situasjoner hvor kommunen velger å legge ut sertifikat- eller obligasjonslån gjennom å gi en tilrettelegger et eksklusivt mandat. Prinsippet kan også fravikes ved låneopptak i statsbank (f.eks formidlingslån i Husbanken).

10.5 Valg av rentebindingsperiode – bruk av sikringsinstrumenter

Styring av låneporteføljen skal skje ved å optimalisere låneopptak og rentebindingsperiode i forhold til oppfatninger om fremtidig renteutvikling og innenfor et akseptabelt risikonivå gitt et overordnet ønske om forutsigbarhet og stabilitet i lånekostnader. Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- a) Refinansieringsrisikoen skal reduseres ved å spre tidspunkt for renteregulering/forfall.
- b) Gjennomsnittlig gjenværende rentebinding ($\text{durasjon} \times \text{vektet rentebindingstid}$) på samlet rentebærende gjeld skal til en hver tid være mellom 1 og 5 år.
- c) Gjeldsporteføljen skal ha en fastrenteandel i intervallet 35-65% (lån med rentebinding 1 år frem i tid og over).

For å oppnå ønsket rentebinding, gis det anledning til å ta i bruk framtidige renteavtaler (FRA)* og rentebytteavtaler (SWAP)*. Rentesikringsinstrumentene kan kun benyttes i den hensikt å endre renteesponeringen for kommunens lånegjeld. Det skal kun benyttes større banker som motpart ved slike kontrakter. Det skal lages sikringsdokumentasjon i forbindelse med dette i tråd med KRS 11, pkt. 3.5.4.

10.6 Størrelse på låneopptak – spredning av låneopptak

Forvaltningen legges opp i henhold til følgende:

- a) Låneporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, dog slik at refinansieringsrisikoen ved ordinære låneforfall begrenses.
- b) Under ellers like forhold vil det være formålstjenlig at kommunen fordeler låneopptakene på flere långivere.

11. Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

11.1 Formål og definisjon

Midlene skal investeres i verdipapirmarkedet med formål å ivareta realverdien samt å oppnå høyest mulig risikojustert avkastning. Med langsiktige finansielle aktiva menes midler som ikke er utslagsgivende på kommunens tjenesteproduksjon på kort sikt. I Nord-Fron kommune blir langsiktige finansielle aktiva definert som det kronebeløp kommunen har i ubundne fond (ubundne investeringsfond og disposisjonsfond) det enkelte år (pr. 1.1) og skal fremgå av kommunens budsjettdokument. Øvrige likviditet er å regne som kortsiktig (jfr. pkt. 9).

11.2 Avkastningsmål

Målsettingen er å oppnå en avkastning som er minst like god som markedet for de respektive porteføljer, gitt ved referanseindeksene i punkt 7. Avkastningsresultater skal bedømmes etter markedsverdijustert avkastning (aktivaene vurdert til markedsverdi).

11.3 Plasseringer, rammer og begrensninger

Midler kan plasseres i det norske rentemarkedet (bankinnskudd, sertifikat /pengemarkedsfond, obligasjoner/obligasjonsfond) og norske og utenlandske aksjefond. For plasseringer gjelder følgende rammer:

Aktivaklasse	Strategisk		
	Maks.	Min.	Norm
Rentemarkedet	100%	40%	50%
Norske aksjefond	30%	0%	25%
Utenlandske aksjefond	30%	0%	25%

Som det går fram av tabellen skal normen for plassering av langsiktige finansielle aktiva være 50% i aksjefond og 50% i rentemarkedet. Det er ikke anledning å investere i hedgefond, "private equity"*, eiendomsfond, utenlandske rentepapir, strukturerte renteprodukter, obligasjoner med høy risiko eller enkeltaksjer.

Investering i aksjefond

- Det kan investeres i norske og utenlandske aksjefond.
- Det kan ikke investeres i enkeltaksjer.
- Etter en grundig vurdering kan det investeres i aksjeindeksobligasjon (AIO)* og bankinnskudd med aksjeavkastning (BMA).

Investering i norske rentepapirer

- Det skal i hovedsak benyttes fond som har en kredittvekt på inntil 20% (20% BIS-vekt). Dette betyr at fondet kun kan eie rentepapir utstedt, eller garantert av Den norske Stat, statsforetak, kommuner, fylkeskom., bank- og finanssektoren.
- Ingen enkeltpapirer skal ha lavere kreditt-rating enn BBB- ("investment grade") eller vurdert av forvalter til å ha minimum tilsvarende kredittkvalitet.
- Maksimal plassering i rentebærende papirer utstedt av en og samme låntaker skal være 15 % av porteføljen med unntak av statspapirer og statsgaranterte papirer. Bankinnskudd i hovedbankforbindelsen er unntatt fra denne regelen.

Renterisiko

Gjennomsnittlig løpetid for renteporteføljen bør ligge i intervallet 0-5 år, med en norm på ca. 3 år.

Likviditets- og kredittrisiko

Siden aktivaene plasseres langsiktig vil det være mulig å godta noe høyere risiko enn

ved plassering av ledig likviditet (kap. 9). Likviditets- og kredittrisiko skal likevel hensyntas før avkastning.

Rebalansering av porteføljen

Porteføljen skal rebalanseres hver 6.måned med sikte på at markedsvektingen mellom andel renter og andel aksjer kommer opp i mot norm.

12. Etiske retningslinjer

De etiske retningslinjene som til en hver tid gjelder for Nord-Fron kommune (gjennom eget vedtatt reglement i kommunestyret) skal være retningsgivende for Nord-Fron kommunes finansforvaltning.

13. Rapportering

Formålet med rapporteringen er å informere om finansforvaltningens faktiske resultater, samt finansforvaltningens eksponering i forhold til de rammer og retningslinjer som er fastsatt i strategien. Det skal rapporteres til kommunestyret pr. 31.05 og 30.09. I tillegg skal administrasjonssjefen etter årets utgang legge frem en rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året. Det skal rapporteres på de 3 ulike forvaltningstypene (punkt 9, 10 og 11).

Rapporteringen skal inneholde en beskrivelse og vurdering av:

Aktiva (plassering)

- Sammensetningen av aktiva
- Markedsverdi, samlet og fordelt på de ulike typer aktiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Passiva (gjeld)

- Sammensetning av passiva
- Løpetid for passiva
- Verdi, samlet og fordelt på de ulike typer passiva
- Vesentlige markedsendringer
- Endringer i risikoeksponering
- Avvik mellom faktisk forvaltning og kravene i finansreglementet
- Markedsrenter og egne rentebetingelser

Årlig skal det i tillegg rapporteres om porteføljens samlede tapsrisiko, målt ved en stresstest som tar hensyn til samvariasjon (Finanstilsynet el.l.). Dersom kommunens potensielle tap er for stort i forhold til kommunens risikobærende evne, skal adm.sjefen legge fram forslag til endring i reglementet og sammensetningen av porteføljen.

Formannskapet skal orienteres regelmessig gjennom året.

14. Kvalitetssikring og kontroll

Finansforskriften pålegger kommunestyret å la uavhengig kompetanse vurdere om finansreglementet legger rammer for en finansforvaltning som er i tråd med kommunelovens regler og reglene i finansforskriften. Finansreglementet er lagt fram for kommunerevisjonen for vurdering før behandling i kommunestyret.

Administrasjonssjefen skal etablere rutiner som sørger for at finansreglementet utøves i tråd med finansreglementet. Det skal herunder etableres rutiner for vurdering og håndtering av finansiell risiko og rutiner for å avdekke avvik fra finansreglementet. Rutinene skal vurderes av uavhengig instans.

Eventuelle avvik mellom faktisk forvaltning og reglementet skal forsøkes rettest opp snarest mulig og rapporteres.

Reglement for finansforvaltning er vedtatt/korrigert av kommunestyret i Nord-Fron:

1. Kommunestyremøte 20.06.96, sak nr 35/96.
2. Kommunestyremøte 25.06.98, sak nr 34/98.
3. Kommunestyremøte 18.06.02, sak nr 32/02.
4. Kommunestyremøte 15.06.10, sak nr 36/10.
5. Kommunestyremøte 25.05.12, sak nr 48/12.
6. Kommunestyremøte 18.02.14, sak nr 11/14.
7. Kommunestyremøte 13.12.16, sak nr. 131/16.

Vedlegg:

1. Forklaring av enkelte ord og uttrykk.
2. Forskrift om kommuner og fylkeskommuners finansforvaltning av 9.juni 2009.

Forklaring av enkelte ord og uttrykk

Vedlegg 1

Fremtidig renteavtale (FRA):

En FRA-kontrakt er en gjensidig bindende avtale om en fremtidig rente i en gitt periode for et bestemt beløp. Renten, perioden og beløpet avtales når kontrakten inngås.

Rentebytteavtale (SWAP):

En rentebytteavtale har de samme karakteristika som en FRA kontrakt, men gjelder for flere perioder.

Durasjon:

Et begrep som litt forenklet uttrykt angir en veid gjennomsnittlig løpetid (hvor lang tid det er til rentepapirene forfaller) på porteføljen i et rentefond. Durasjonen tar ikke bare hensyn til selve obligasjonens løpetid, men også kupongrentene underveis. Durasjon uttrykker samtidig rentesensitiviteten.

Aksjeindeksobligasjoner (AIO):

En aksjeindeksobligasjon er en obligasjon hvor avkastningen er knyttet til utviklingen på et eller flere aksjemarkeder. Aksjekursutviklingen måles ved bruk av en referanseindeks, som er et mål for kursutviklingen på en definert gruppe av aksjer. En AIO inneholder også en garanti for investeringsbeløpet, det betyr at kjøper er sikret tilbakebetaling av hele eller deler av det investerte beløp på forfallsdato uavhengig av avkastningen i aksjemarkedene.

Private equity:

Private Equity (PE) er et samlebegrep på en spesiell type fond og selskaper som investerer i bedrifter som ikke er notert på børs.